

Natuur Nabij IVN Eemland

april 2024

Alweer volop aanwezig in Eemland: grutto's. Op 21 april is er een weidevogelwandeling. Foto Alexander van Twillert

Agenda

- **Zaterdag 6 april, vogeltelling** op de Westdijk in Bunschoten-Spakenburg, bij het elektrische gemaal, 09.00-10.00 uur. Iedereen welkom. Elke eerste zaterdag van de maand.
- **Zaterdag 6 april, voorjaarsruilbeurs** Groei & Bloei, Jachthuislaan 68, Soest, 10.00-12.00 uur.
- **Woensdag 17 april, vergadering** coördinatoren IVN Eemland, 19.30 uur, Museum Soest.
- **Zondag 21 april, weidevogelwandeling** Eemnes IVN Eemland, 10.00 u vanaf Theetuin Eemnes, Meentweg 131, Eemnes. Zie pag. 18
- **Woensdag 24 april, natuurboottocht** met IVN-gids over de Eem, 14.00-16.00 uur, zie <http://www.schuitje-varen.nl>
- **Zaterdag 27 april, Koningsdag, met fietstocht IVN**, afhalen bij de molen aan de Molenweg in Soest tussen 10.30 en 12.00 uur. **Onder voorbehoud**, raadpleeg www.ivn.nl/afdeling/eemland.
- **Maandag 20 mei, vroegevogelwandeling** Lage Vuursche Staatsbosbeheer, 08.00 uur, bij Buiten in de Kuil van Drakestein. Inschrijven [hier](#).
- **Zaterdag 16 juni, wandeling IVN Amersfoort** door gebied Melksteeg Soest, zie pagina 19.
- **Zaterdag 22 juni, open middag voor alle leden en vrijwilligers**, Jachthuislaan 68, Soest, 15.00-17.30 uur. Graag even melden of je komt bij secretaris@ivn-eemland.nl.
- **Zondag 14 juli**, open imkerijdag op kinderboerderij De Veenweide, Vedelaarpad 53, Soest, 13-16u.
- **Zaterdag 26 oktober, Nacht van de Nacht** Lage Vuursche, 19 of 21 uur, [opgeven](#) kan al.
- **Vrijdag 15 november, avond over de vier uilen** van Soest, nadere info volgt nog.

Verlag ALV 2024

(concept)

21 maart 2024, Algemene Ledenvergadering IVN Eemland

Aanwezig: Ronald Emons, Hayo Nijenhuis, Lieke van Bedijk, Ton van Bedijk, Wim Kok, Wim Koster, Fabian Dooijeweerd, Tony Gaillard, Piet van Dijk, Corry Heus, Martine van der Kaa, Virginia van den Brink, Pieter Huisman, Jan Arts, Marjan Brouwer, Elly van der Veen, Gerrit Bons, Dick Nagelhout, Mary van der Bijl, Alma Dijkgraaf, Bert van Ee, Margot Hugenholtz, Sissy Traa-de Groot. Totaal 23 aanwezigen. Onze gastheer van Museum Soest is Pim de Boer.

1. Opening

Bestuurslid Wim Kok verricht als voorzitter ad interim de vergadering en heet iedereen welkom in Museum Soest. De voorgestelde agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

- Dit jaar doen de cursisten van de NGO hun examen. Op 22 juni worden de diploma's uitgereikt. Het bestuur hoopt dat veel cursisten de werkgroepen komen versterken.
- De Kwekerij blijft gewoon bestaan, nu het bestemmingsplan voor Landgoed Paleis Soestdijk is vernietigd door de Raad van State. De eigenaar ziet af van een nieuwe bestemmingsaanvraag en probeert binnen het bestaande bestemmingsplan door middel van verhuur, evenementen en subsidies de restauratie te bekostgen. Gevolg voor de kwekerij die het IVN Eemland beheert is dat er geen natuurcompensatie behoeft te worden gedaan, waarmee de werkgroep al begonnen was. Dat plan voor natuurontwikkeling op een nieuw terrein naast de kwekerij wordt gewoon doorgezet, ook al is het niet verplicht meer. Er is voor 2024 weer een nieuwe gebruikersovereenkomst getekend met het paleis.
- Gemeentebelangen Groen Soest wil graag overleg met het IVN over het beleid ten aanzien van natuur en landschap. Wim Kok, Pascal Losekoot en Harm Jan Luth gaan dit gesprek aan.
- Wim Kok vraagt de aanwezigen mee te zoeken naar kandidaten voor coördinator plantenwerkgroep en coördinator excursies/lezing/film.

3. Verslag ALV 2023

Wordt ongewijzigd goedgekeurd. Wim Kok merkt op dat in de toekomstige nieuwe statuten de benoemingstermijn van een bestuurslid van drie naar vier jaar gaat.

4. Jaarverslagen 2023

Verslag bestuur 2023: Secretaris Piet van Dijk geeft een korte toelichting. Hij merkt op dat het nog niet gelukt is een goede bereikmeting of schatting op te stellen, waar het IVN landelijk om vraagt. Dat wil vrij nauwkeurig weten hoeveel mensen we hebben bereikt met onze activiteiten. Het bestuur gaat de werkgroep ertoe oproepen om dat voor dit jaar, 2024 dus, helder te krijgen.

Financieel jaarverslag 2023 en financieel verslag NGO

Penningmeester Wim Koster geeft een toelichting. Jan Arts merkt op dat het opmerkelijk is dat er een lagere afdracht naar het landelijke IVN is gedaan dan vorig jaar. Wim bevestigt dat en legt uit dat het een gevolg is van een veranderde ledenadministratie. Het aantal landelijke leden groeit, het aantal lokale leden daalt. Voor landelijke leden doen wij geen afdracht, maar krijgen wij 12,50 van het landelijk IVN. Voor lokale leden, die nu nog 20 euro betalen, moeten wij wel 12,50 euro afdragen aan landelijk.

De kascommissie bestaande uit Elly van der Veen en Dick Nagelhout heeft de boeken van de penningmeester bekeken en steekproefsgewijs facturen bekeken. Hun conclusies: 'Het zag er prima uit, het was mooi in orde en het is leerzaam om te zien hoe de penningmeester te werk gaat'. Dick stelt de vergadering voor het bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde beleid in 2023. Dat wordt bij acclamatie bevestigd door de vergadering. De nieuwe kascommissie voor de volgende ALV 2025 bestaat uit Elly van der Veen en Sissy Traa.

5. Gebruik Servicemodel voor ledenadministratie en inning contributie

Het bestuur stelt om vanaf 1 januari 2025 de ledenadministratie en contributie-inning volledig te laten uitvoeren door de landelijke IVN organisatie: het zogenoemde Servicemodel. Wim Koster legt uit dat er momenteel twee soorten lidmaatschap bestaan: landelijk en lokaal. Wie zich landelijk aanmeldt, wordt automatisch lid van de afdeling in zijn of haar regio. Wie zich lokaal aanmeldt, is automatisch landelijk lid. Heel onhandig en administratief lastig.

Voordeel van overdracht naar het landelijk bureau is dat dat altijd bemand is en dat er professionals werken. Dat scheelt de penningmeester een hoop werk en bij ontstentenis gaat de inning van de contributie gewoon door. Wim zegt dat hij eerst sceptisch was, maar toen hij

zich erin verdiepte, werd hem duidelijk dat het plezieriger zal werken voor de lokale penningmeester. Is er een nadeel, vraagt Marjan Brouwer? Nee, dat is er niet. Het kost ons niets, legt Wim uit. Ze vraagt ook of akkoord gaan met dit voorstel

automatisch inhoudt dat de contributie naar 25 euro moet, zoals het IVN landelijk dat wenst. Wim antwoordt dat dat niet zo is, de afdeling behoudt formeel het recht om de contributie zelf te bepalen, al moet wel de afdracht naar landelijk steeds 12,50 euro zijn. Gezinsleden blijven 5 euro betalen. Wat donateurs geven, mogen we volledig houden.

De vergadering gaat bij handopsteken unaniem akkoord met het voorstel.

6. Voorstel aanpassing contributie

Van onze leden (stand 31 december 2023) is 34 procent lid geworden via de landelijke IVN website. Zij betalen de door de (landelijke) ledenraad vastgestelde minimum contributie

van € 25. De inning hiervan loopt feitelijk al via het Servicemodel. De overige 66% is, meestal wat langer geleden, lid geworden door zich rechtstreeks te melden bij IVN Eemland. Voor hen geldt een minimum contributie van € 20. Deze ongelijkheid is ongewenst. Het bestuur stelt daarom voor om ingaande 1 januari 2025 voor alle leden de minimumcontributie te hanteren zoals die door de landelijke ledenraad is vastgesteld; op dit moment dus € 25. Penningmeester Wim Koster merkt op dat deze verhoging dus niet is ingegeven door de financiële situatie van de vereniging, want die is goed. De secretaris merkt op dat de contributie al vele jaren op € 20 staat. Wim merkt op dat de werkgroepen niet moeten schromen om redelijke kosten te declareren die bijdragen tot de samenwerking en saamhorigheid binnen de groep. De vergadering gaat bij handopsteken unaniem akkoord met het voorstel.

7. Voorstel nieuwe statuten

Wim Kok legt uit dat de oude statuten dateren van 1979 en dat het bestuur graag het landelijk model voor nieuwe statuten wil overnemen. Een aanvankelijke gedachte om donateurs af te schaffen om de administratie te vereenvoudigen, heeft het bestuur laten varen. We hebben nu zo'n vijftig donateurs en het kost veel tijd en moeite om die te bewegen lid te worden. Wel zullen nieuwe donateurs ook altijd lid zijn, dus op termijn zal de aparte status van donateur (niet zijnde lid) vervallen.

Ton van Bedijk vraagt naar de definitie van een gebiedscoördinator. De statuten kennen alleen het begrip coördinator (artikel 11.3c) en bij het IVN Eemland wordt nooit gesproken van een gebiedscoördinator. Die term is erin geslopen omdat we zowel een werkgroep Bunschoten als een werkgroep Eemnes hebben. Wim Kok merkt op dat er gewerkt wordt aan een taakomschrijving voor een coördinator van de werkgroepen, dat ook geldt voor Bunschoten en Eemnes. Het bestuur vindt het ook belangrijk dat er meer kruisbestuiving komt tussen de werkgroepen.

Het voorstel is nu om het bestuur mandaat te geven om met het modelstatuut aan de gang te gaan. Dat wordt nu eerst klaargemaakt en voor akkoord naar de Ledenraad gestuurd. Als het dan terugkomt, wordt de definitieve tekst voorgelegd aan de ALV, zonodig nog in het najaar van 2024 of anders op de ALV van 2025, waarna het naar de notaris kan. Intussen werkt het bestuur aan een huishoudelijk reglement, wat we tot nog toe niet hebben. Dat kan zonder goedkeuring van IVN landelijk en zonder notaris worden vastgesteld op de ALV 2025.

8. Begroting 2024

Wim Koster geeft een toelichting. Er is een tekort van 2500 euro ingeboekt, maar de verwachting is dat de lasten zullen meevallen en de baten idem dito. Waarom dan geen sluitende begroting met bijvoorbeeld 2500 interen op het vermogen, wordt opgemerkt. Wim geeft toe dat dat had gekund, maar hij vindt dit momenteel handiger werken, het geeft hem houvast. De vergadering gaat unaniem akkoord met de begroting, waarna een welgemeend applaus volgt voor de vele uren die Wim er de afgelopen tijd in gestoken heeft om de financiële administratie op orde te krijgen.

9. Bestuursverkiezing

Fabian Dooijeweerd treedt af en licht toe dat persoonlijke omstandigheden hem ertoe nopen. Zijn communicatietask draagt hij over aan het bestuur, dat op zijn eerstvolgende vergadering

beslist over het overnemen van die taak. Tot die tijd kunnen berichten nog naar hem worden gestuurd voor plaatsing in pers of op website. Berichten voor de nieuwsbrief gaan gewoon naar de secretaris. Er is dus nu een nieuwe vacature, naast die van voorzitter, ontstaan.

Het bestuur draagt Ronald Emons uit Bilthoven voor als nieuw bestuurslid. Ronald stelt zich voor en benadrukt dat hij gezien zijn werkzame leven zich vooral beschikbaar wil stellen vanwege zijn bestuurlijke ervaring en zijn ervaring als mediator. Hij is bovendien lid van de Landelijk Raad namens de Regio Midden en oud-voorzitter van de afdeling De Bilt. 'Van flora en fauna weet ik veel minder'. De vergadering gaat bij acclamatie akkoord met het voorstel tot benoeming van hem als bestuurslid. In het bestuur worden de taken verder verdeeld.

10. Afscheid

- Fabian Dooijeweerd neemt afscheid als bestuurslid en coördinator van de werkgroep communicatie. Wim Koster geeft een korte toelichting op het werk dat Fabian heeft verricht door onder meer de werkgroep communicatie nieuw leven in te blazen. Wim memoreert zijn creatieve blik en het feit dat hij het jongste bestuurslid was.

- Jasper Willemsen vertrekt als coördinator van de werkgroep planten. Hij is deze avond niet aanwezig. Wim Koster memoreert wandelingen met hem als gids 'met de laagste snelheid ooit'. Doordat Jasper bij elk plantje een verhaal wist te vertellen, maakte de groep nauwelijks veel meters.

- Els van Weering is in 2023 uit het bestuur gestapt. Zij is vanavond niet aanwezig maar wordt bedankt voor wat zij heeft gedaan (en nog doet met name voor de Kwekerij).

Corry (links) en Trudy worden bedankt door Wim Koster.

- Corry Heus en Trudy Eerkens worden bedankt voor hun vele jaren inzet voor de werkgroep excursies. Wim Koster memoreert dat er in die ongeveer dertig jaar zo'n 50 tot 60 excursies zijn geregeld, waaraan velen goede herinneringen bewaren. 'Het versterkte het clubgevoel, het was een soort schoolreisje'. Van Corry hebben we ook de term 'nazi' meegekregen, voor haar altijd een belangrijke afsluiter van de excursiedag.

- Het bestuur heeft kadobonnen overhandigd.

11. Rondvraag en sluiting

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag. Bert van Ee bedankt het bestuur voor het vele werk dat verricht is het afgelopen jaar. De vergadering wordt om 21.24 uur gesloten.

Oeverzwaluwen uit de tijd dat de oeverzwaluwwand nog uit zand bestond. Foto Wim Smeets

Na de pauze geeft Hayo Nijenhuis, coördinator van de werkgroep Bunschoten, een presentatie. Die bestaat voor het grootste deel uit een presentatie die zijn voorganger Wim Smeets negen dagen voor zijn overlijden in 2023 gereed heeft gemaakt en dus nog nooit is vertoond. In beeld komen onder meer de **Wim Smeets Oeverzwaluwwand** en de historie ervan.

Verbazingwekkend blijft hoe Wim steeds weer aannemers in de buurt wist te vinden die zowel geld als materiaal als werklieden ter beschikking stelden om zijn geliefde oeverzwaluwwand tot stand te brengen. **Hayo merkt op dat er steeds veel vrijwilligers nodig zijn om de wand schoon te houden en in het najaar de gaten af te doppen en in het voorjaar weer te openen.** Verder krijgen we prachtige beelden te zien van uilen en torenvalken, waarvoor de werkgroep kasten heeft hangen in de gemeente. Ook Wims inzet voor de Vitensplasjes langs de Westdijk komt aan bod, waarna Hayo nog in het kort iets vermeldt over de maandelijkse vogeltellingen op de eerste zaterdag van de maand tussen 9 en 10 uur 's morgens.

De lezing is voor iedereen boeiend genoeg om het uit te zitten tot na 22.45 uur.

Jaarverslag Scholenwerkgroep 2023 (1^e helft)

Mary van der Bijl & Alma Dijkgraaf

- De scholenwerkers hebben elkaar al enkele maanden niet in d'ogen geblikt, dus we beginnen het jaar met een winters uitje. Pieter en Harry hebben een mooie wandeling uitgestippeld door Landgoed Buitenzorg. Onderweg worden we getraakteerd op een flinke sneeuwbus, dus met besneeuwde koppen rollen we het pannenkoekenhuis in.
- Enkele scholenwerkers helpen in voorjaar/zomer op de open zater- en zondagen bij de kinderactiviteiten in de Paleistuin.
- Zowel de GGD als Waterschap Vallei en Veluwe geven het groene licht v.w.b. onze Slootlessen, dus ontvangen we van 30 mei t/m 9 juni 17 schoolklassen (425 kinderen) aan de sloot. Het is prachtig weer, dus het is weer feest tijdens het vissen. Ook tijdens het Gezinsvissen op 2^e Pinksterdag weten vele opa's, oma's en ouders met hun (klein)kinderen de weg naar de sloot aan de A.P. Hilhorstweg te vinden. En dit zat o.a. in de netten :

Geelgerande watertor.

- In juni geven Jos van Asselt en Sissy Traa (kersvers lid van IVN Eemland) te kennen ervoor te voelen om ons tweeën op te volgen als coördinatoren van de Scholenwerkgroep. Daar zijn we uiteraard enorm gelukkig mee, want scholenwerk mag beslist niet verloren gaan!

Stafwants.

Waterschorpioen.

● Dus maken de scholenwerkers tijdens het zomeruitje van 25 augustus, waarbij Peter en Judith een geweldig mooie wandeling langs het sprengensysteem van Driebergen uitgezet hebben, kennis met Jos en Sissy, die het stokje en tevens het vervolg van dit verslag verder van ons overnemen.

Jaarverslag Scholenwerkgroep 2023 (2^e helft)

Sissy Traa & Jos van Asselt

● Inmiddels hebben Sissy en ik (Jos) het stokje overgenomen van Alma en Mary en voor ons begint een nieuwe ervaring als coördinatoren van de Scholenwerkgroep.

● Onze kennismaking met de vrijwilligers is tijdens de 1e vergadering op 29 augustus 2023 en een belangrijk punt op de agenda is het rooster voor de herfstlessen.

● De herfstlessen beginnen op woensdag 4 oktober t/m vrijdag 13 oktober en gelukkig was het rooster snel ingevuld voor de 9 schoolklassen. Dit is minder dan in 2022 maar tijdens het samenstellen van de NME-gids was het nog niet duidelijk of er opvolging zou zijn voor Alma en Mary.

● De herfstlessen verliepen zonder problemen dankzij onze geroutineerde vrijwilligers.

Voor Sissy deed naast het coördinatorschap ook de aftrap als vrijwilliger voor de herfstlessen. Ik draaide al iets langer mee als vrijwilliger.

- **Nieuwe vrijwilligers zijn altijd welkom natuurlijk.**

- Sissy en ik hebben ook voorgesteld om kleurplaten uit te delen aan de deelnemende klassen en daar een wedstrijd aan te verbinden. Lieke, één van onze vrijwilligers, heeft een prachtige kleurplaat getekend voor de kinderen.

- Er zijn 52 kleurplaten uitgedeeld en 5 winnaars gekozen in de leeftijd van 5 t/m 9 jaar. Zij krijgen een prijs in de vorm van een IVN-natuurpakketje. Deze prijs hebben we uitgereikt op de scholen en de andere kinderen hebben natuurlijk een leuke troostprijs gekregen. Het was zo mooi om al die blije koppies te zien.

- 4 oktober ben ik (Sissy) nog naar de netwerkdag Kind & Natuur geweest in Amsterdam. Hoe kunnen we kinderen tijdens schooltijd verbinden met de natuur? O.a. hebben we een bezoek gebracht aan een natuurrijke school. Kortom een leerzame dag. Jos is 16 november naar het event natuurintelligentie in het Dierenpark Amersfoort geweest. Lezingen en praktijkopdrachten over de natuurintelligentie van groep 7 en 8 leerlingen in Nederland.

- Inmiddels zijn we al weer druk met de voorbereidingen voor de slotlessen van 2024 maar meer daarover en nog veel meer in het volgende jaarverslag.

Provincie start jaarlijkse telling bijzondere broedvogels

Jytte Reichert, provincie Utrecht

● De komende maanden wordt er weer flink geteld in de Utrechtse natuur. Met verrekijker en tablet in de hand trekken onderzoekers door bossen, moerasachtige gebieden en weilanden om vast te leggen hoeveel bijzondere broedvogels ze tegenkomen. Ook 'dag-actieve' zoogdieren zoals eekhoorns en konijnen worden in het onderzoek meegenomen. Door al deze soorten jaarlijks te tellen kan een trend worden bepaald en weten we hoe het gaat met de natuur. Ook kunnen we maatregelen nemen als het minder goed gaat.

● De patrijs, ringmus en grote karekiet. Voorbeelden van bijzondere broedvogels die dreigen te verdwijnen uit Nederland. Ze zijn daarom beschermd volgens de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Ook de provincie Utrecht - waar deze vogels voorkomen - is verplicht zich hiervoor in te zetten. Samen met terreinbeherende organisaties en boeren werkt de provincie aan het behouden, versterken en verbinden van de natuur, het landelijk gebied en de plant- en diersoorten die daar leven. De samenwerkingspartners krijgen hiervoor een vergoeding in de vorm van subsidie.

Verschillende onderzoeken

● Leveren alle inspanningen voor de natuur ook iets op? En worden subsidies dus goed besteed? Om dat te achterhalen, doet de provincie aan monitoring via verschillende onderzoeksprogramma's. De basis is de jaarlijkse inventarisatie van de Utrechtse natuur: **sinds 1975 onderzoeken we ieder jaar zo'n 10 procent** van het landelijk gebied op de aanwezigheid van flora en fauna. Zo ontstaat een beeld

Patrijs.

van de variatie aan planten en dieren en de verspreiding van deze soorten over de provincie.

● Daarnaast loopt er sinds 2014 binnen de provincie een speciaal onderzoek naar **weidevogels** dat eenmaal per drie jaar plaatsvindt. **Dit doen we omdat bepaalde soorten zoals de grutto en de tureluur hard achteruitgaan en extra maatregelen nodig zijn om ze te beschermen.** Het weidevogelonderzoek geeft belangrijke informatie over welke vogels waar precies voorkomen en in welke aantallen. Na enige jaren kan een trend worden vastgesteld die input is voor het weidevogelbeleid en de te nemen maatregelen in weidevogelgebieden.

● Dit gebeurt vooral in beschermde Natura 2000-gebieden, maar in mindere mate daarbuiten. Daardoor weten we relatief weinig over beschermde soorten in bossen, moerasachtig en agrarisch gebied. In 2023 is daarom besloten de monitoring naar bijzondere broedvogels in de provincie Utrecht voor een periode van tien jaar uit te breiden. Omdat van dag-actieve zoogdieren ook weinig kennis beschikbaar is, worden deze in de telling meegenomen.

● Het onderzoek richt zich onder andere op 'aandacht- en icoonsoorten': dieren die vooral voorkomen in de provincie Utrecht. In moerasachtig gebied is dit de **blauwborst**. In agrarisch gebied gaat het om de **gele kwikstaart, graspieper, zomertaling, veldleeuwerik, wulp** en **haas**. In bossen telt men de **zwarte specht, boomleeuwerik** en **reeën** en in kleinschalig cultuurlandschap de **spotvogel** en **ringmus**.

Zingende vogel telt ook mee

● De extra tellingen worden gehouden in de **periode 1 maart tot begin juli** in de gebieden **Utrechtse Heuvelrug, Binnenveld, Eempolder, Groene Hart, Vechtplassengebied** en Uiterwaarden Nederrijn. Dit wordt weer verdeeld in 82 telgebieden van ongeveer 125 hectare. Sovon Vogelonderzoek voert de monitoring in opdracht van de provincie uit. Bernice Goffin, coördinator van het onderzoek: „De onderzoekers gaan elk gebied vijf tot zes keer in om te tellen. Bij slecht weer wordt het veldbezoek uitgesteld, de meeste vogels zitten dan verscholen. **Het tellen gebeurt met name in de ochtend.** Dat is het tijdstip waarop je de meeste vogels hoort zingen. En dat is belangrijk, want zowel het zien als het horen van een vogel telt mee. De

onderzoekers lopen in een rustig tempo met een verrekijker door het veld. Ze proberen zo min mogelijk geluid te maken om dieren niet te verstoren. De waarnemingen worden op een tablet met een speciale app ingevoerd. Er wordt vermeld welk gedrag de vogel vertoont. Als het even kan, wordt ook de locatie van de nestplaats genoteerd.”

Trend bepalen

● De resultaten van het broedvogelonderzoek zijn eind 2024 bekend. Wanneer de monitoring over tien jaar is afgerond, kan de provincie voor een groter aantal soorten een betrouwbare trend bepalen die aangeeft of een soort in aantal afneemt, toeneemt of stabiel blijft. Deze gegevens helpen om het natuurbeleid voor deze soorten waar nodig bij te sturen en om de uitvoering effectiever te maken. Uit de resultaten van 2023 blijkt dat er enkele soorten zijn aangetroffen die inmiddels zeer zeldzaam zijn in de provincie Utrecht, zoals **de watersnip** en **grote karekiet**. Ook zijn zeldzame soorten aangetroffen die de laatste jaren juist weer in aantal toenemen in Nederland en die we de komende jaren dus misschien vaker zullen aantreffen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de **roerdomp**, **raaf** en **middelste bonte specht**.

Meer informatie

De resultaten van de broedvogelmonitoring uit 2023 vindt u online in het [rapport Broedvogelmonitoring in Utrecht in 2023](#). De tellingen van de dag-actieve zoogdieren volgen later. Meer informatie over het broedvogelmonitoringsprogramma vindt u op [de pagina Broedvogelmonitoring van de website van Sovon Vogelonderzoek](#).

Kemphaan. Foto Alexander van Twillert

De Bonte dennenschildwants duikt op in Soest

Pascal Losekoot

- Na talloze dennentopjes bekeken te hebben, vond ik eind maart de eerste Bonte dennenschildwants (*Holcogaster fibulata*) van Soest, bij de Stompert.

- De eerste Nederlandse waarnemingen van deze zuidelijke soort waren in 2018 in Limburg en Noord-Brabant. In de provincie Utrecht is deze dennenliefhebber nog zeer zeldzaam: er zijn de afgelopen jaren enkele waarnemingen van de Utrechtse Heuvelrug (oa. Doorn, Zeist). Al ongeveer een jaar lang doorzoek ik daarom met enige regelmaat de topjes van grove dennen in Soest.

En dan is het natuurlijk fantastisch een exemplaar te vinden!

- Deze vrij kleine (5-9 mm) schildwants leeft van de sappen van den, cipres en jeneverbes, maar schijnt ook eieren van de Dennenprocessierups te eten.

- Bij hetzelfde bezoek vond ik ook enkele exemplaren van de bosbeskielwants (tweede foto).

Een Soester Groene Dag, is dat haalbaar?

Piet van Dijk

- Hoe maken we Soest groener? Dat is een vraag die Tony Gaillard, al vele jaren lid van onze afdeling en ex-voorzitter, bezighoudt. „Soest heeft veel inwoners die kennis over natuur, variërend van planten, vogels, insecten en meer. Deze kennis verspreiden zij door lezingen, cursussen en excursies. Vaak wordt die kennis niet in de praktijk toegepast. De brug tussen theorie en praktijk is te groot”, zegt hij.
- Om Soest groener te maken moet meer samen gewerkt worden, vindt hij. „Nu ligt de nadruk op voorlichting: lezingen en memo's, die van hoge kwaliteit zijn. Maar de verkregen kennis wordt maar weinig in praktijk gebracht.”

- Tony heeft contact met de Soester ecooloog David van der Veen (foto). „Die heeft een manier gevonden om die brug kleiner te maken. Hij nodigt buurtbewoners uit om met hem langs de tuinen te gaan. Bij elke te bezoeken tuin geeft hij aan wat heel goed is voor de biodiversiteit in combinatie met wateropvang, groene daken etc. en hij geeft ook advies wat er eventueel nog beter kan. Bij elke tuin maakt hij interessante opmerkingen, zowel positief als negatief. Op die manier zijn bewoners eerder bereid om bijvoorbeeld de tuin beter aan te passen aan de veranderingen van het klimaat. Hij geeft ook suggesties voor een duurzame aanpak van de tuin. Dus niet alleen planten voor diversiteit, maar ook aandacht voor vogels en insecten.”
- Vandaar zijn idee voor een **Soester Groene dag**. Er zijn nog veel andere activiteiten waaraan te denken valt, denkt Tony. De Kwekerij van Paleis Soestdijk kan erbij betrokken worden. „Of Groei en Bloei met zijn opentuin, kinderboerderij De Veenweide, de Herenboeren met biogroente, vlinderonderzoek in het Soester hoogveen en mijn Bijenburcht aan de Kolonieweg.”
- Mensen die ook ideeën hebben kunnen contact zoeken met Tony. tony.gaillard@gmail.com.

Dubbelportret – flora en fauna met maand in hun naam

Christine Tamminga, overgenomen uit De Grote Ratelaar, IVN en KNVV Gooi

● Met de zomer in het vooruitzicht komt de natuur zoals altijd uitbundig tot leven. Vooral de komende maanden zien we de planten, insecten en andere koudbloedige dieren terug die voor lange tijd buiten blikveld waren. Sommige soorten hebben een naam gekregen die met die maanden te maken heeft.

Meikever

● De bekendste en een van de beruchtste insecten is de **meikever**. Luid ratelend komt die in mei langs vliegen, een grote verschijning. Een insect met een roze-oranje gloed en met opvallende antennes, die waaivormig zijn. Vooral de larven richten grote schade aan door de vraat aan plantenwortels in groentetuinen en grasvelden.

Meikever. Foto IVN Eerbeek

● Een soort van dezelfde familie – de bladsprietkevers – is de **junikever**. Vliegt een maand later en is niet zo opvallend. Deze harige soort komt minder verspreid in Nederland voor. Met het warmer wordt vliegt hij steeds noordelijker.

Junikever. Foto Nederlandse Soorten

Julikever. Foto Pinterest

● De derde maandkever is de **julikever**. Deze behoorlijk grote kever is in de naaldbossen van de duinen te vinden. Opvallend zijn de grote antennes van de mannetjes en de zwartwit gevlekte tekening. Ook deze larve eet plantenwortels terwijl het volwassen imago aan dennennaalden vreet.

Mei-orchis

● Het geslacht *Dactylorhiza* bevat soorten die lastig uit elkaar te houden zijn en waarover het laatste woord nog niet gezegd is. De huidige uitgave van de Heukels is daarin dan ook anders dan de voorlaatste druk. Het geslacht *Dactylorhiza* ofwel Handekenskruid, zo genoemd

vanwege de wortels die als vingers in de grond steken, bevat onder andere de Rietorchis *D. praetermissa*, en de Brede orchis, *D. majalis* ofwel de **mei-orchis**.

- De brede orchis bloeit vroeg en dat zal de reden van de naamgeving zijn. De naam **juniorchis** is niet erg gebruikelijk. Het is een variant van de rietorchis, soms gevlekte rietorchis geheten. Omdat er allerlei hybridenzwermen worden gevormd is het lastig te onderscheiden waar de ene soort begint en de andere eindigt.

Brede orchis of mei-orchis.

Eenstijlige meidoorn. Foto Jetse Jaarsma

Meidoorn

- Bij de meidoorn ligt het eenvoudiger: een struik met doorns die in mei gaat bloeien. De eenstijlige **meidoorn** begint wat later dan de tweestijlige. Die laatste is veel minder algemeen in onze streken, in Zuid-Limburg worden veel heggen door deze struik gevormd.

- Bij deze inheemse soorten horen natuurlijk ook insecten die er op leven zoals het **meidoornhaantje**, de **meidoornstippelmot** en de **meidoornkielwants**. De wants leeft van de bessen van de meidoorn. De rupsen van de **stippelmot** maken ter bescherming spinsels in te struiken. Ze leven van de knoppen en het blad. Het haantje doet zich te goed aan het blad.

Meiknolletjes

- Intrigerend is de naam **meiknolletje** of **meiraap**. Worden dezelfde knolletjes van de knolraap – *Brassica rapa subs rapa* – in de herfst geoogst en gegeten dan heten ze ineens herfstknolletjes of herfstraap. Het zijn witte knolletjes met een zweem van paars die rauw lekker zijn of gemengd met andere groenten in de wok gebakken worden. Raapstelen zijn de eerste blaadjes die tevoorschijn komen als *Brassica rapa* gezaaid wordt. In het allerprilste voorjaar zijn ze als eerste verse groente te oogsten, zeker uit de kas.

Meiknolletjes of meiraap. Foto Voedselkollectief.

Madeliefje. Foto Pixaby

Meizoentje

● Waarom zou het **madeliefje** – *Bellis perennis* – meizoentje genoemd worden? Het bloeit immers het hele jaar door! In april en mei zijn wel de meeste bloemen te vinden. In de natuurgidsenopleiding werd bij een van de biologische momenten uitgelegd dat het aantal bloemblaadjes van o.a. het madeliefje voorkomt in de reeks van Fibonacci. In dit geval rond de 55. Ik heb een aantal foto's bekeken en het klopt!

Om jeneverbessen in De Zoom bij Soest wat meer licht en ruimte te geven, is recent een aantal grove dennen gekapt. Foto Jan Jonker

Jeneverbess - *juniperus*

● Of de jeneverbess in dit rijtje thuishoort, is de vraag. De bloeitijd is wel in dezelfde periode als bovengenoemde planten. De uitleg van de wetenschappelijke naam duidt niet op een periode in de vroege zomer. **Juni is hier afgeleid van juvenes = jong mens**. Het prille zit er dan wel weer in. Wat in tegenspraak is met de ouderdom die jeneverbessen kunnen halen. Het is interessant waarom Zandhaarmos: *polytrichum juniperinum* ofwel 'van de jeneverbess' heet. De jeneverbess komt voornamelijk voor op zandgrond. Zandhaarmos beslaat een veel ruimer areaal.

Weidevogelwandeling op 21 april

Marjan Brouwer

- Op zondag 21 april begint om 10.00 uur een weidevogelwandeling onder leiding van IVN-gidsen in de Eempolder.
- Het is voorjaar in de polders van Eemland. De grutto en de Kievit zijn in groten getale weer terug. De scholekster, de kluut en verschillende eenden laten zich zien. De brandganzen zijn nog niet vertrokken. En we hopen op de buizerd, de torenvalk en misschien wel de zeearend. Er is van alles te zien en ook te horen in de Eempolder. Maar het zijn vooral de weidevogels die een bezoek aan de Eempolder uniek maakt.

Zeearend en grote zilverreiger bij het Pieterskerkje aan de Wakkerendijk in Eemnes. Foto Alexander van Twillert

- **Vertrek 10.00 uur vanaf de Theetuin in Eemnes** (zie pijltje op de kaart) 1
We verzamelen op de parkeerplaats bij de Theetuin, Meentweg 131, Eemnes.
Honden zijn niet toegestaan.
De wandeling duurt 2 uur. Stevig schoensel is aanbevolen.

Grote Bonte Specht en Boomklever

Tekst en foto's: Kees Quaadgras, overgenomen uit De Natuurkijker van IVN en KNNV Amersfoort

● Kees Quaadgras van het IVN Amersfoort schreef maar liefst vijftig vogelverhalen, die hij graag wil bundelen in een boek. Hier geeft hij vast een voorproefje.

Het is lente. Grote Bonte Specht roffelt er op los. Hij heeft een boom gevonden met een dikke dode tak, dan klinkt het geluid feller en harder. Het geroffel is tot op honderden meters te horen, en dat is ook de bedoeling. Met het roffelsignaal laat hij andere spechten weten dat dit zijn gebied is. Tegelijkertijd probeert hij op deze manier een vrouw Grote Bonte Specht te verleiden om kennis te komen maken. Want alleen is maar alleen.

„Krijg je daar geen hoofdpijn van?“, vraagt een vogeltje dat ondersteboven langs de boom omlaag wandelt. „Van al dat roffelen en schudden met je kop tegen die tak?“

Grote Bonte Specht: "Ik heb veerkrachtige botjes in mijn nek"

„Wie ben jij?“, vraagt Grote Bonte Specht. Hij wil eerst wel weten met wie hij te doen heeft voordat hij zulke vragen beantwoordt.

„Ik ben Boomklever“, vertelt het vogeltje, dat een zwarte oogstreep heeft, een lichte grijsblauwe rug en een licht oranje buikje. „Ik kan gewoon omhoog lopen langs de boomstam, maar ook ondersteboven. Zo lijkt het net of ik aan de boom kleef.“

„Simpel“, zegt Grote Bonte Specht. „Ik pak een afgevalen dennenappel en die zet ik vast in een spleet in een boom. Daarna hak ik hem open en pik de zaden er uit. Dan haal ik een nieuwe dennenappel en vlieg terug naar de spleet. Ik bewaar de nieuwe dennenappel even tussen mijn borst en de boom, ruk de oude dennenappel uit de spleet en gooi hem weg. Daarna zet ik de nieuwe dennenappel in de spleet en hak hem open. Zo'n plek heet een spechtensmidse. Leuk hè?“

„Wel een gedoe“, vindt Boomklever, „ik houd het liever wat simpeler. Maar nu ga ik een eindje verderop. Tot ziens. Wiet, wiet!“ Grote Bonte Specht kijkt hem even na en begint weer met roffelen. Het is lente.

„Aha“, reageert Grote Bonte Specht. „Nu zal ik je vertellen waarom ik geen hoofdpijn krijg. Ik heb namelijk hele veerkrachtige botjes in mijn nek. Bovendien zitten mijn hersens goed strak in mijn schedel, zodat ze niet op en neer kunnen botsen. Snap je?“

„Wiet, wiet“, roept Boomklever ineens heel hard. En: „Oh, sorry hoor, dat was mijn manier om te laten weten dat ik hier woon en dat ik op zoek ben naar een vrouw. Wiet, wiet! Maar ik begrijp nu waarom jij geen pijn in je kop krijgt.“

Boomklever: "Ik eet kleine insecten"

„Wat eet jij trouwens”, vraagt Grote Bonte Specht. „Toch niet hetzelfde als ik? Want dan is er misschien niet genoeg voedsel voor ons beiden.”

„Ik eet insecten”, antwoordt Boomklever.
„Kleine insecten. Muggen, vliegjes, allerlei kleine beestjes. Die peur ik uit kiertjes in de bast van bomen, Daarom heb ik zo’n dunne snavel. Het liefst heb ik eikenbomen, want daar leven wel meer dan driehonderd soorten insecten op. Wel lekker hoor, een beetje variatie. En gezond ook. Maar wat eet jij dan?”

„Die kleine beestje eet ik ook wel, maar ik zoek meer onder de schors”, legt Grote Bonte Specht uit. „Die hak ik dan open en dan kan ik ze pakken. En verder eet ik veel zaden uit dennenappels.”

„Getsie”, zegt Boomklever. „Jij liever dan ik. Maar hoe krijg je die dan te pakken? Die zaden zitten toch helemaal vast in die dennenappels?”

ivn natuur
educatie
Amersfoort

EXPOSITIE

ivn natuurfotografie amersfoort

25 april t/m 5 mei 2024

Het Groene Huis Amersfoort
Schothorsterlaan 21, 3822 NA Amersfoort

Opening expo: Do 25 april om 14:30 uur

Natuurfotografie-ochtend: Zo 5 mei 09:00 tot 12:00 uur

www.ivnnatuurfotografieamersfoort.nl www.hetgroenehuisamersfoort.nl

Natuurexcursie op de grens van Soest en Amersfoort

IVN Amersfoort

Datum: zondag 16 juni, 14.00 – 16.00 uur

Start: Siliciumweg, 3812 SX Amersfoort, bij Harley Davidson Saloon

OV: vanaf achterkant Amersfoort Centraal Buurtbus 501 naar halte Acaciastraat; daarna 5 minuten lopen naar Siliciumweg. In de buurtbus kunnen maximaal 8 personen vervoerd worden.

● Op zondag 16 juni organiseert IVN Amersfoort e.o. een natuurexcursie in de **Melksteeg**, op de grens van Amersfoort en Soest. De laatste keer dat we in dit gebied een natuurexcursie organiseerden, was in maart 2021. Toen bestond het plan van de Melksteeg alleen nog maar op papier. In de afgelopen jaren is er hard gewerkt om de plannen ten uitvoer te brengen door afplaggen van voedselrijke grond, het vrijmaken van de watergangen en het inzaaien en aanplanten van inheemse bomen en planten. Als compensatie voor verdwenen bomen en groen in de stad wordt hier een brede strook nieuwe natuur aangelegd.

● De Melksteeg is een oude weg die tijdens de zomermaanden door de boeren van de hoger gelegen Birkst werd gebruikt om naar hun melkvee in de lager gelegen polder te gaan. Deze natuurlijke hoog-laagverschillen zijn ook nu nog in het landschap terug te vinden en ze zijn bepalend voor wat er groeit en bloeit. **Tijdens de excursie volgen we het pad van de boeren naar hun vee en gaan we kijken wat de invloed is van de nieuwe natuurontwikkeling op het landschap en de biodiversiteit.** Waar is het warm en droog of juist koel en vochtig? Ook dit is van invloed op wat er te zien zal zijn tijdens deze excursie. Natuurlijk staan we ook stil bij de natuur van de hoogzomerdagen en met wat geluk zien we misschien een ree de nieuwe situatie verkennen.

● Meer informatie: via website www.ivnamersfoort.nl of mail naar natuurexcursies@ivnamersfoort.nl

Het nieuwe toegangshek aan de A.P. Hilhorstweg van het nieuwe natuurgebied Melksteeg. Foto's Piet van Dijk

Impressie Melksteeg

Eemnesser Celine Roodhart te zien in natuurdocumentaire

Persbericht NTR

- In de documentaire *Groenkijkers* laat regisseur Sanne Rovers zien hoe onder anderen de Eemnesser Celine Roodhart de teloorgang van de Nederlandse natuur probeert tegen te houden. *Groenkijkers* is te zien op donderdag 18 april om 22.20 uur op NPO 2.
- Celine Roodhart: „Het is superbelangrijk dat we met elkaar een verschil gaan maken. Al die initiatieven en werkgroepen moeten nu eens bij elkaar optellen.”
- Roodhart zet zich in voor het behoud van de weidevogels in Nederland. In haar vrije tijd werkt ze mee aan de habitatmonitoring van het **Agrarisch Collectief Eemland**. De docu toont haar passievol aan het werk in de velden. Ze probeert onder meer een agrarisch bedrijf te overtuigen om de oogst uit te stellen, zodat de weidevogels veilig kunnen broeden.
- Regisseur Sanne Rovers: „Ik geloof dat als we beter naar de natuur gaan kijken, we er beter voor gaan zorgen. Deze film gaat over *Groenkijkers*: al die mensen die de natuur in Nederland zorgvuldig in kaart brengen, beschermen en helpen herstellen.”

Groenkijkers is op donderdag 18 april om 22.20 uur te zien bij de NTR op NPO 2.

De Groene Buurtbon: gratis geld voor groen!

Provincie Utrecht, IVN e.a.

- Groen is gezellig, gezond en rustgevend. Daarom helpt de Groene Buurtbon mensen in de provincie Utrecht bij het vergroenen van hun buurt of wijk. **Bewoners in de provincie Utrecht die meer planten en bloemen om zich heen willen, kunnen vanaf vandaag een Groene Buurtbon van € 500 of € 1000 aanvragen.** Dit geld kan ingezet worden voor een project dat de wijk groener maakt. Bijvoorbeeld het opfleuren van grijze parkeerplaatsen, parken of speeltuinen met bloemenweides. Of het aanleggen van geveltuintjes, buurttuinen of groene boomspiegels. Deze actie wordt gefinancierd door de provincie Utrecht en uitgevoerd door de Natuur en Milieufederatie Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht en het IVN.

- Groene wijken zijn goed voor mensen. Bomen zorgen voor schone lucht en houden de wijk lekker koel. Mensen die in een groene wijk wonen, zijn **blijer en minder gestrest**, blijkt uit onderzoek. En het is ook gezellig, want groene plekjes zijn vaak ontmoetingsplaatsen. De provincie Utrecht, de Natuur en Milieufederatie Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht en IVN dragen hier graag aan bij met de Groene Buurtbon.

- Aanvragen kan vanaf vandaag via groenaandebuurt.nl/groene-buurtbon De organisaties beoordelen de aanvragen op basis van het moment dat de aanvraag gedaan is. Aanvragers krijgen binnen twee weken bericht van het team over hun aanvraag. Na goedkeuring ontvangen ze het aangevraagde bedrag op hun rekening en kunnen ze aan de slag. Nog wat meer tijd nodig? Geen probleem, zolang het project maar voor 1 april 2025 gedaan is.

- Dit is de vierde keer dat mensen een Groene Buurtbon (voormalig: Voucherregeling) kunnen aanvragen, dus er zijn al genoeg inspirerende voorbeelden. In 2017, 2019 en 2021 deden 469 Utrechters door de hele provincie een succesvolle aanvraag. [Op de website van Groen aan de Buurt](#) zijn inspirerende voorbeelden van eerdere projecten te vinden.

- Esther ter Beek deed in 2021 een succesvolle aanvraag. Samen met haar burens vergroende ze het tegelplein aan de Thorbeckelaan in Baarn. „Ik ben blij met de Groene Buurtbon omdat het mij de mogelijkheid heeft geboden om mijn buurt groener en mooier te maken. Samen met mijn burens kon ik eindelijk mijn droomproject realiseren en onze leefomgeving verbeteren. De Groene Buurtbon heeft mij de kans gegeven om een verschil te maken en iets positiefs te betekenen voor mijn buurt.”

Online Bewonersavond Heuvelrugtuinen 18 april

IVN, NMU en Nationaal Utrecht Heuvelrug

- Woon je in een gemeente op en rond Utrechtse Heuvelrug? En wil je weten hoe je van jouw tuin een Heuvelrugtuin kunt maken die aantrekkelijk is voor jou én dieren die leven op de Heuvelrug? Meld je dan aan voor de online bewonersavond op 18 april a.s.
- Tijdens deze online bewonersavond vertelt **boswachter Stéphanie IJff** ons alles over welke dieren er leven op de Heuvelrug en krijg je tips van **tuinontwerper Frederike van der Kooij** om jouw tuin aantrekkelijk te maken om meer dieren in jouw Heuvelrugtuin te krijgen.

[Meld je aan](#)

- **Stéphanie IJff** werkt als boswachter ecoloog bij Natuurmonumenten op de Utrechtse Heuvelrug en weet alles van de dieren die er leven. Zij zal op deze avond hier meer over vertellen én wat deze dieren nodig hebben (o.a. voedsel, beschutting etc.).

- Tuinontwerpster **Frederike van der Kooij** zal meer vertellen over het 'wat en hoe'. Hoe kun je dan je tuin het beste inrichten? Welke inheemse planten zijn geschikt voor jouw tuin en trekken dieren aan? De juiste planten zullen zorgen voor een rijk bloeiende tuin, een aantrekkelijke plek voor insecten en andere dieren en minder onderhoud. Zo wordt ook jouw Heuvelrugtuin een feit!

- De avond wordt geopend door wethouder Aukje Treep van de gemeente Soest.

Aanmelden & vragen

- Voor deze bewonersavond hoeft je de deur niet uit. Hij vindt namelijk volledig online plaats via Zoom. **Het is wél nodig om je vooraf aan te melden**. Er is beperkt plaats, dus wacht niet te lang! Aanmelden kan via [dit formulier](#).
- Voor meer informatie kun je contact opnemen met Martha Harssema (Natuur en Milieufederatie Utrecht) via m.harssema@nmu.nl of telefoonnummer 06 3808 0829.

Heuvelrugtuinen is een initiatief van Nationaal Park Utrecht Heuvelrug, Natuur en Milieufederatie Utrecht en IVN Natuureducatie.

- **Voor** Utrechts Landschap [hier](#). Natuurmonumenten klik [hier](#). Voor IVN Gooi en Omstreken klik [hier](#). Voor IVN Amersfoort klik [hier](#). Lees [hier](#) de laatste nieuwsbrief van het Geopark.

Boerenwissel bij Herenboeren Willemshoeve

Persbericht

- Na drie jaar verlaat boer Jesse Opdam Herenboerderij Willemshoeve op de grens van Soest en Baarn. Per 1 mei vertrekt hij naar de Herenboerderij in Weert. Opdam wordt opgevolgd door Wout van der Ploeg en Maja Nijessen. Leden en bestuur van Herenboeren Willemshoeve vinden het erg jammer dat Opdam vertrekt maar zijn blij met de goede opvolging.

- Opdam was de eerste boer bij Herenboeren Willemshoeve; hij werkte er sinds de oprichting van de boerderij in 2021. Opdam studeerde aan de Landbouwhogeschool in Wageningen en kreeg de praktische boerenkennis van huis uit mee. Hij reageerde op een vacature bij Herenboeren Nederland. Zo kwam hij in loondienst bij Herenboeren Willemshoeve, destijds een pas opgerichte Herenboerderij. Hij heeft in die beginjaren veel betekend voor de opbouw en inrichting van het boerenbedrijf, onder meer door het maken van een teeltplan.

Groei in kwaliteit

- Opdams grootste wens is om te wonen op de boerderij waar hij werkt. Die wens gaat in vervulling in Weert. Na zijn vertrek blijft hij nog enkele maanden af en toe terugkomen om de overgang voor de nieuwe boeren zo soepel mogelijk te laten verlopen.

- Opdam: „We hebben hier laten zien hoe je op een andere manier voedsel kunt produceren, waardoor het voedselpatroon verandert. We draaien op de Willemshoeve al heel goed: we hebben mooie oogst, de gemeenschap groeit in kwaliteit, steeds meer gebeurt “vanzelf”. Daargeniet ik van.”

Vertrekkende boer Jesse Opdam (midden) en zijn opvolgers: Wout van der Ploeg (l) en Maja Nijessen (r).

Opvolging

- De opvolging is in goede handen bij Wout van der Ploeg. Hij studeerde aan de Warmonderhof en begon na een stage in Maarsse te werken op de Herenboerderij in de Bilt. Daarna kwam hij als parttime boer in dienst bij Herenboeren Willemshoeve. Dat dienstverband wordt nu dus uitgebreid. ‘Dit is een prachtige plek, de leden werken fijn mee en het erf wordt steeds mooier. Ik denk dat dit het mooiste Herenboerenerf van Nederland gaat worden.’

- Maja Nijessen liep tijdens haar studie aan de Warmonderhof stage bij Biologische Balansboerderij Het Derde Erf in Soest en daarna enkele maanden op de Willemshoeve. Nijessen schuift door naar de plaats die Van der Ploeg vrijmaakt. Een heel harmonische overgang dus. Ronald van der Vight blijft zijn boerenwerk doen in de boomgaard.

► **Kersverse coöperatie Land van Ons zet er haast achter**

Idealisten kopen weiland op voor meer vlinders

Het schiet maar niet op met de biodiversiteit in de provincie Utrecht. En natuurinclusief werkende boeren zijn er ook nog te weinig, vindt de kersverse coöperatie Land van Ons. Daarom koopt ze overal in Nederland percelen landbouwgrond op. Het eerste aangekochte weiland in de provincie Utrecht ligt in de polder, pal langs de Eem.

Piet van Dijk

Soest

Sinds de jaarwisseling is het burgercollectief in het trotse bezit van vier hectare weiland in de polder van Soest, een paar kilometer hemelsbreed van Amersfoort. Het ligt aan weerszijden van de Verlengde Hooiweg, een fietspad dat vanaf de A.P. Hilhorstweg in Soest naar de fietsbrug over de Eem bij de Malesluis gaat. „We zijn erg blij met dit perceel en we zijn al met een paar geïnteresseerde boeren in gesprek”, zegt Daan Dijk uit Amersfoort, die voor Land van Ons ‘kwartiermaker’ is. Dat betekent dat hij werkt aan de oprichting van een vaste groep mensen die, samen met de gekozen boer, de idealen van Land van Ons verwezenlijkt: duurzaam boeren en meer biodiversiteit.

Land van Ons heeft door het land heen in 3,5 jaar tijd maar liefst 300 hectare weten te verwerven. Dijk: „En we denken nog flink door te kunnen groeien. We hebben al 26.000 leden. Sommigen leggen 20 euro in, anderen 10.000 of meer. Alleen maar hebben ze één stem in de coöperatie. Als deelnemer heb je zo direct invloed op de verbetering van de biodiversiteit.” De coöperatie is al groter dan de BoerBurgerBeweging (BBB) van Caroline van der Plas, stelt hij vast. „Wij zijn ook een beweging van boeren en burgers. Maar anders dan de BBB. Wij

▲ Het aangekochte weiland ligt aan weerszijden van het fietspad de Verlengde Hooiweg (geheel links) dat naar de fietsbrug loopt. FOTO DAAN DIJK

promoten natuurinclusieve landbouw. We zijn ervan overtuigd dat het bevorderen van duurzame landbouw er uiteindelijk voor zorgt dat boeren op de lange termijn kunnen blijven boeren.”

Wat kan de wandelaar of fietser over de Verlengde Hooiweg straks verwachten? Dijk:

„Aan de rand het gebied loopt een houtwal het weiland in vanaf de A.P. Hilhorstweg. Die willen we versterken

met meer bomen of struiken. We denken ook aan het aanleggen van stroken begroeiing langs het fietspad. Daarnaast willen we streven naar kruidenrijk grasland dat past in de polder. Er liggen ook een paar poeltjes waar veel vogels zitten, die willen we behouden.”

Geen Ijscokarretje

Een andere droom is het laten grazen van koeien of schapen in de weilanden.

„Officieel heeft het weiland de bestemming ‘agrarisch met waarden’”, zegt Dijk. „Misschien is ook een tuinderij mogelijk. Maar voor alle opties geldt natuurlijk dat we eerst medewerking moeten hebben van de gemeente. We denken ook aan een jaarlijkse open dag. Horca of een ijscokarretje langs het fietspad? Nee, dat is zeker niet de bedoeling.”

De boer krijgt binnen de voor-

waarden die Land van Ons stelt de vrije hand om de weilanden te gebruiken. Het gebruik van zware landbouwmachines, bestrijdingsmiddelen en kunstmest is niet toegestaan. Dijk: „De bodem wordt door kunstmest verrijkt met veel te veel stikstof. Het is pas de laatste twintig jaar dat we meer weten van de bodem en dat een rijk bodemleven meer opslag van CO₂ oplevert.

Dat is van een onschatbare waarde. Het leven in de bodem is heel complex, we begrijpen er nog maar iet s van.” Land van Ons vraagt een ‘redelijke’ pacht aan de boeren. „Het is niet onze bedoeling dat de leden van de coöperatie profiteren van de winst”, zegt Dijk. „Zij gaan voor de immateriële beloning: een natuurlijker landschap waarbij ze zich betrokken voelen. Ze mogen ook meehelpen, bijvoorbeeld met plantdagen. Het wordt zo een stukje gezamenlijke grond, een meent, zoals dat vroeger heette.”

We streven naar kruidenrijk grasland dat past in de polder, zonder kunstmest

– Daan Dijk